

megtalálni az utat a népről a néphez szóló irodalom felé: bizony harcot igényelt. Sok költőnk igazi hangját a felszabadulás hozta meg, másoknak azonban költői létalapiját teremtetten meg a felszabadulás, az épülő szocializmus.

Ezek közé tartozik Aczél Tamás és ezzel lényegében jellemeztük is költészetét. E költészet pártszerű költészet, de a mi fogalmaink szerint: a nép, a dolgozók szolgálatában áll és ezáltal folytatása legjobbaink: Csokonai, Petőfi, Ady, József Attila költészetének. Meghökkenítő hajlékonysággal, néha a mondánivaló-megkövetelte érdességgel jeleníti meg képeit, a népért szolgálni vágyó költő problémáit, a demokrácia egy-egy credményének jelentőségét. „Sáros lábbal” című költeménye könnyen határkö lehet a magyar irodalomban.

Formailag is újat teremt Aczél Tamás. Fémese nyelven izzó sorai nem „magukba sűrülnek” a mondánivalót, de általa teremődnek. Szakítás ez minden reakciós formakultusszal, ugyanakkor a dekadens formabontással is. Aczél per sze fiatal, hangja — kézzelfogható erőnyei ellenére — még nem egészen egyéni, úgy érezzük, sorai között itt-ott Illyés- és József Attila-reminiszenciák bukkannak fel. De amint a kőtet 32 verse is mutatja, a költő a legjobb úton van afelé, hogy hangjából minden ideiglenes csengést kiküszöböljön, Eddigi eredményei és tehetsége alapján a munkások és parasztok széles rétegeivel bővülő magyar versolvasó közönség méltán vár még többet Aczél Tamástól.

HORVÁTH ISTVÁN

IRODALMI TÁJÉKOZTATÓ

SOMLYÓ GYÖRGY: KÉRDÉS ÉS FELELET. (Franklin.)

A fiatalabb nemzedék e jelentős költőjének tanulmánykötete irodalmunk és dramaturgiánk számos, a fejlődés során időszerűvé vált kérdésére próbálni megadni a helyes feleletet. Mindent egybevetve — ez sikerült is neki. A szerző alapos marxista-leninista tudással és a Lukács György által irodalmunk elé állított követelmények szempontjából boncolja a kérdéseket. Ha arra a kérdésre, miért hallgatnak még mindig a magyar írók (1946-ról van szó) annak idején nem is tudott még kielégítő választ adni, későbbi írásait egyre nagyobb elmélyülés jelzi s különösen a „Csatlakozás vagy menekülés” című tanulmánya, amelyben Kolozsvári Grand-pierre Emilnek az új magyar líráról írt cikkével vitázik, világít rá társalón azokra a kérdésekre, amelyek alakuló líránkat jellemzik. Tanulmányában különválasztja azokat a költőket, akiknek felszabadulás előtti magatartásukon változtatniok kellett, azoktól, akik (mint pl. Zek) annak idején is a nyílt ellenzékhez tartoztak. Különös érdekessége a tanulmányának, hogy maga Somlyó is azon írók közé tartozik, akik az elmúlt években önmagukon tapasztalták ennek a „csatlakozási periódusnak” tüneteit.

Aragonról és Majakovszkijról írt tanulmánya lü képet ad a francia ellenállási líra egyik nagyjának és a megvalósult szocializmus egyik legnagyobb lírikusának értékéről és szerepéről az irodalomban. Egy másik cikkében a még mindig divó absztrakt festézzettel követelőleg állítja szembe az új realista festészet lehetőségét. Színházesztétikai cik-

kei dramaturgiáknak az elmúlt időkben felmerült számos problémáját tisztázzák s hozzásegítenek egy, a mult kódösítéscivel szemben hamisítatlan Shakespeare- és Molière-kép megalkotásához.

TISZAY JENŐ

A. M. JEGOLIN: A SZOVJET IRODALOM 30 ÉVE. (Szikra.)

A Szovjetunióban kifejlődött szépirodalom az irodalom fejlődésének legmagasabb fokát jelenti az emberiség történetében. Ennek nyitja az, hogy élő eszmék hatására keletkezett és mindig a kor sürgető követelményeit elégítette ki az alakuló új társadalom érdekeinek szolgálatában. A szovjet irodalom párt-szerű a szó legnemesebb értelmében, aminek elméletét Lenin teremtette meg, bebizonyította, hogy amíg haladás és reakció küzd, az irodalom nem maradhat e harcon kívül. A párt-szerűség nem korlátozza, de egyenesen feltételezi az irodalom szabadságát. A szovjet művészet új módszerezt Sztálin szocialista realizmusnak nevezte el, amelynek lényeges alkotója a forradalmi románika.

A szerző ezután kronológiai sorrendben ismerteti a szovjet irodalom egyes korszakait, fejlődését a polgárháború korában, a népi gazdaságok újjáépítésének korában a sztálini öt éves tervek korán keresztül, kihangsúlyozva a Bolsevik Párt döntő szerepét a helyes irányzat kialakításában. A szovjet irodalomtudományt is ismerteti Jegolin, rámutatva annak egyidőben meglévő fogyatékoságaira is: a politikamentességre és a külföldi tudomány előt való meghódolásra. Végül a Nagy Honvédó Háború és a békes építés korszakának irodalmát ismer-